

A szimbolista irányzat megteremtői közé hazai költészetünkben a forradalmi költészetünk elindítóját, *Ady Endrét* és követőit soroljuk. (Pl. „Hosszú az erdő”).

V. A modern alkotások közül *Csontváry-Kosztka Tivadar* műveit említhetjük, amelyeket az *expresszionizmus* előfutáraként emlegetnek. A valóságot vízió-szerűen eleveníti meg (pl. „Magányos cédrus”), amelyben egyedüllétének szimbólumát, különleges lényét festette meg. A ma működő festőink közül érdekes *Bartha László*, aki elmúlt évek során igen nagy sikert ért el. Erősen absztrakt ábrázolásban, a zöld, a sárga és a piros színek változatossága és játékosága utal csak az erdő hangulatára.

Zeneművészetünk legnagyobb termései között is van példa az erdő ihletet nyújtó szerepére, pl. *Bartók* III. zongoraversenyének középső tételében magyar motívumokkal szőtt erdei hangulatba szövi a madarak énekét. Aki ismeri hegyvidéki erdeink éjszakai hangulatát, könnyen felismeri *Kodály* zenéjéből a „Hegyi éjszakák” c. kórusából a megkapó és magávalragadó erdei hangulatot.

Költészetünkben *Ady* után a „második nemzedék” legjelentősebb költője, *Szabó Lőrinc* erdőhöz való ragaszkodását a „Szerelmes erdő” c. költeményéből ismerhetjük meg. A mai magyar líra legnagyobb erdőrajongója pedig *Áprily Lajos*, akitől kötetek jelentek meg csupa erdei témáról. („Jelentés a völgyből”, „Ábel füstje”.) Forradalmi költészetünk nagy alakjának, *József Attilának* „Ákácokhoz” című költeményét, valamint a szocialista-realista irányzat legszebb, erdőről, fáról szóló költeményét, *Lukács László*: „A fa” című versét érdemes megismerni. Az új magyar irodalomnak kiemelkedő alakja, vezéregyénisége *Illyés Gyula*. A nép képzelet- és érzelmvilágához közelálló verseszményt alakít ki. Mély természet-élménye a tolnai erdőkből táplálkozik. Remek természetmegfigyeléséről több költeménye tanúskodik: „A fenyők násza”, „Csererdő”. Méginkább foglalkoztatja az erdő a legfiatalabb költőnemzedéket. Pl. *Simon István*: „Gyümölcsoltó”, *Váci Mihály*: „Akác a forgószélben” verskötetei.

*

A művészeti alkotásokon keresztül ismerhetjük meg, hogy hogyan látja a művész, az író szebbnek alkotásunkat, hangulatosabbnak, érdekesebbnek, kifejezőbbnek az erdőt. Az erdők esztétikai fejlesztésének ugyanis számtalan lehetősége van és ennek letéteményesei mi vagyunk, erdészek. Kezünk alatt nemcsak értéke-sebbnek, de szebbnek, a művészetekre is vonzóbbnak kell lennie a jövő erdeinek!

IRODALMI SZEMLE

KOLESZNIKOV, A. I.: DÍSZÍTŐ DENDROLÓGIA

— (Dekorativnaja dendrológija) Moszkva, 1960. —

Kolesznikov professzor értékes munkát bocsátott az építészek, kerttervezők, kertészek rendelkezésére. Napjainkban, amikor az erdők közjóléti szerepe egyre nagyobb lehetőséggé válik, a könyv ajánlását ki kell terjeszteni erdészeti szakembereinkre, akiknek munkája nyomán üdülőerdőgazdálkodásunk kezd kibontakozni, akik a gazdasági célon túl a dekoratív, a maradandó esztétikai élményt nyújtó erdőket formálják. Helyénvaló ez az ajánlás azért is, mert a szerző munkája elsősorban a természetes környezetben tenyésző fa- és cserjefajokra támaszkodik — tehát az erdei fákra és cserjékre — hangsúlyozva, hogy az állományok állékonyosságát és magas korát a helyi fafajok biztosítják és ezeket kell a zöld területek gerincévé tenni, míg az egyéb díszítő elemeket csak kiegészítésként kell alkalmazni. Különösen érvényes ez az üdülőerdőket tervező erdés-

szek munkájára, melynek során téves esztétikai szemlélettel gyakran erőltetik a szép és honos fafajok mellett az idegen fa- és cserjefajokat az állományok díszítésére. Értékes vezérmotívuma a könyvnek a hazai tájak fájának felkarolása és díszítő értékének méltatása, ami ugyanúgy érvényes hazai viszonyainkra, ha az adott vidék jellegét, tájképének hangulatát kívánjuk visszaadni. Ezt a szemléletet országhatártól függetlenül sugallja Kolesznikov, A. I. könyve.

A terjedelmében is tekintélyes mű öt fejezetben ad kimerítő ismertetést a fa és cserjefajok díszítő tulajdonságairól, alapul véve a természetes díszítő sajátosságokat: a korona alakját és felépítését, a levelek alakját és színét, a virág és a termés formáját, színét stb. Ugyanakkor kellő tájékoztatást nyújt a fa- és cserjefajok ésszerű alkalmazásához szükséges biológiai tulajdonságokról. Külön fejezetben foglalkozik a fák és cserjék nyírásával, nyesésével, alakjuk mesterséges megváltoztatásával, részletesen ismertetve az alakításra alkalmas fafajokat és alkalmazásuk helyét. Illusztrált példákat sorol fel a kertművészeti kompozíciók alakítására, amelynek alapelvei a parkerdőkben kerülhetnek felhasználásra.

A könyv utolsó fejezete 703 fa és cserje részletes leírását adja meg. Ismerteti ezek elterjedését, lehetséges alkalmazását, azokat az állományokat, erdőket, facsoportokat, fasorokat stb., amelyekben az adott fafaj a legjobb díszítő hatást fejti ki.

A könyv mondanivalóját 286 fekete-fehér és színes fénykép, rajz és ábra illusztrálja. A színes és táblázatos mellékletek értékes kiegészítői a leírásnak.

Kolesznikov, A. I. könyvéből erdész szakembereink hasznos ismereteket meríthetnek látóköriük bővítéséhez, az erdők többirányú hasznosításából fokozottan rájuk háruló feladatok megoldásához.

Dr. Tóth Sándor

A közúti közlekedésnek a vadállományhoz való viszonyát két szempontból kell tárgyalni. Egyrészt a közlekedésbiztonság, másrészt az állat védelme szempontjából. A számszerű adatok azt mutatják, hogy a baleseteket okozó állatfajok száma korlátozott, de az elgázolt, azaz balesetet szenvedő állatfajok száma nagy.

Az útpályára lépő állat okozhat a saját sérülése nélkül balesetet a vezetőben keltett hirtelen meglepetéssel. Figyelemre méltó a balesetet okozó állatok alábbi statisztikája a TCS (Touring-Club Schweiz) és az ACS (Automobil-C. Sch.) szerint 1963—1965. között:

Állatfaj	Baleset száma	Megoszlási %
Őz	2260	91,6
Szarvas	91	3,7
Nyúl	40	1,6
Szárnyasvad	20	0,8
Borz	13	0,5
Róka	12	0,5
Vaddisznó	10	0,4
Egyéb	23	0,9
Összesen	2469	100,0

Így tehát az automobil forgalom szempontjából legveszélyesebb az őzben gazdag vadászterület.

A balesetnél áldozatul esett vad száma 4—5-szöröse a balesetet okozóknak. A nőstény állat több, mint a hím.

A napszakok közötti eloszlás két fő balesetet okozó állatfajra a következők:

Őz	nappal 21,7%	éjjel 78,3%
Szarvas	nappal 18,7%	éjjel 81,3%

Érdekes, hogy az újonnan épült utaknál, út korrekcióknál a környezet természetes egyensúlyi állapotának megzavarása miatt növekszik a baleset.

Az utak sózása télen növeli a balesetek számát. Az intenzív mezőgazdaság csökkenti a vad életfeltételét és odacsalja őket az út körüli bokros, fás részre. Ugyancsak nő a baleseti szám a két oldalt kerítéssel övezett útszakaszon, ahol a vad nem talál kiutat.

(Strasse und Verkehr, Zürich 1967. 3. sz. p. 121—129. — Ref.: dr. Pankotai G.)